

Konstitutionsutskottet

Ink 2018 -01- 24

Dnr 1038-2017/18

Till Konstitutionsutskottet
Stockholm 2018-01-23**Granskning av Statsministerns samråd med EU-nämnden**

Den 28 september 2017 hölls ett informellt Europeiskt råd i Tallinn. Ordförande Donald Tusk höll i diskussionerna där EU:s stats- och regeringschefer för första gången skulle tala om EU:s framtid. Kommissionens vitbok om EU:s framtid med fem föreslagna scenarier presenterades den 1 mars 2017.

Mötet den 28 september 2017 var första gången som frågan om EU:s framtid formellt stod på dagordningen för ett meningsutbyte mellan medlemsländerna. Mötet skulle handla om vilken inriktning som EU-samarbetet ska ha i framtiden.

Trots att fem partier i Sveriges riksdag (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna) krävde ett samråd med statsministern så avvisade regeringen detta. Regeringen menade att inga beslut skulle tas och därmed behövdes inte något mandat.

<https://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/inrikes/article26083667.ab>

Regeringen valde att låta en statssekreterare *informera* EU-nämnden inför mötet. Att endast information ges och av en statssekreterare inför ett informellt toppmöte har inte skett i EU-nämnden tidigare.

I en granskning 2005 konstaterade konstitutionsutskottet att en praxis med samrådsförfarande inför möten i Europeiska rådet utvecklats trots att det inte fanns någon reglerad skyldighet om detta (bet. 2004/05:KU20 s. 168). En sådan reglering av samrådsskyldigheten inför möten i Europeiska rådet infördes 2007 genom de ändringar som föreslogs av 2002 års riksdagskommitté. Enligt 7 kap. 14 § riksdagsordningen ska regeringen rådgöra med nämnden inför möten och beslut i Europeiska rådet. I och med Lissabonfördraget blev Europeiska rådet en EU-institution med uppgift att fatta vissa beslut. EUMOT-utredningen fann med anledning av detta att lagtexten borde ges ett tillägg så att samrådet skulle gälla inte bara inför möten utan även beslut i Europeiska rådet (2010/11:URF2 s. 68). Förslaget till ändrad reglering fördes in i 2014 års översyn av riksdagsordningen. Kommittén som beredde förslaget konstaterade att ingen förändring i sak avsågs. Med hänvisning till EUMOT-utredningens uttalanden i frågan konstaterade kommittén att formuleringen innebar att också stats- och regeringschefernas möten inbegrips och att den också garanterar att de överläggningar som inte syftar till beslut i Europeiska rådet blir föremål för samråd med EU-nämnden. Därmed skulle även informella möten i Europeiska rådet omfattas, vilket också överensstämde med gällande praxis. Riksdagsstyrelsen delade kommitténs bedömningar och riksdagen beslutade i enlighet med styrelsens förslag. (2012/13:URF3 s. 214, framst. 2013/14:RS3, bet. 2013/14:KU46). Denna praxis håller nu på att luckras upp och det har blivit allt vanligare med diskussion i EU-nämndens presidium om det ska hållas ett samråd inför informella möten.

Enligt 7 kap. 12 § riksdagsordningen ska regeringen överlägga med utskotten i de frågor om arbetet i Europeiska unionen som utskotten bestämmer. Om minst fem av ledamöterna i ett utskott begär det, ska utskottet besluta att överlägga med regeringen.

Hösten 2013 granskade konstitutionsutskottet även vem som företräder regeringen vid information till och överläggningar med utskotten i EU-frågor samt vid samråd i EU-nämnden. Konstitutionsutskottet konstaterade att det varierar mellan utskotten huruvida det är statsråd eller statssekreterare som företräder regeringen vid överläggningar. Konstitutionsutskottet förutsatte att önskemål från ett utskott om att regeringen ska företrädas av ett statsråd höras även fortsättningsvis (bet. 2013/14:KU10 s. 153–172).

EU:s beslutsprocesser innebär att beslut föregås av flera månaders diskussioner. Sveriges inflytande i EU-arbetet handlar till mycket stor del om att tidigt ha en åsikt och föra fram den i diskussionerna. Att endast engagera sig i frågor när formella beslut ska tas är verkligen att försitta en chans till svenskt inflytande i EU.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställer jag att konstitutionsutskottet granskar ifall statsminister Stefan Löfven (S) har brustit i sin samrådsskyldighet gentemot riksdagen genom att avstå från att förankra en första svensk ståndpunkt rörande diskussionerna om hur Sverige ser på EU:s framtid.

Karin Enström
Riksdagsledamot (M)